

Nr 370.

Av herr **Andersson, Birger, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till teckning av ytterligare aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 304 angående anslag till teckning av ytterligare aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget föreslås omfattande nyinvesteringar i syfte att förbättra driftsresultatet vid bolagets anläggningar i Kvarntorp. Bl. a. föreslås att bolagets kalktillverkning skall ytterligare utvidgas genom uppförande av en tredje kalkugn.

Kalktillverkningen vid Kvarntorp torde genom den föreslagna utvidgningen komma att uppgå till 35 000 à 40 000 ton per år. För närvarande torde avsättningsmöjligheter för denna kvantitet finnas, beroende på att efterfrågan nu är onormalt stor, bl. a. på grund av den livliga byggnadsverksamheten och de relativt goda konjunkturerna för jordbruket. Sannolikt kommer emellertid efterfrågan att minska om några år. I varje fall talar erfarenheten från förra världskriget härför. Under nämnda krig och åren närmast därefter steg nämligen efterfrågan avsevärt men sjönk sedan åter kraftigt. Sålunda uppgick den sammanlagda produktionen vid ett antal kalkbruk i Västergötland, varifrån statistiska uppgifter kunnat erhållas, till 175 754 ton i medeltal under åren 1914—1918 men sjönk därefter successivt och uppgick till endast 100 965 ton i medeltal under åren 1921—1925. Den stora produktionsminskningen medförde arbetslöshet och stora ekonomiska uppoffringar icke blott för kalkbruksägarna utan även för de kommuner, där bruken voro belägna.

Om Kvarntorp skulle ytterligare utvidga sin kalkproduktion, blir den samlade produktionen i landet sannolikt så stor att densamma ej kan vinna full avsättning. Särskilt hårt torde de fältugnsbrännande kalkbruken i Västergötland och Närke komma att drabbas, och de minskade avsättningsmöjligheterna torde för deras del komma att medföra, att flera bruk måste lägga ned driften. Om därför å ena sidan Skifferoljeaktiebolaget kan skaffa sig en ökad vinst genom att utöka kalkproduktionen, komma å andra sidan de nämnda bruken och de kommuner, vari desamma äro belägna, att få vidkännas en motsvarande förlust, därigenom att driften måste avsevärt inskränkas och i vissa fall helt nedläggas. Härtill kommer att många av kalkbrukens arbetare haft sin bärning inom denna industri i årtionden och nått en ålder, vid vilken en omflyttning icke kan ske utan stora olägenheter. Många ha vidare skaffat sig egna hem och ha därige-

nom eller på annat sätt blivit knutna till respektive orter. Kalkindustrien i Västergötland och Närke bör därför icke berövas sina existensmöjligheter. I varje fall synes oss välbetänkt att låta med uppförandet av en tredje kalkugn anstå till dess klarhet vunnits huruvida den därigenom utökade produktionen kan vinna avsättning utan att allvarligt skada den redan befintliga kalkindustrien och där orsaka arbetslöshet.

Med anledning av vad som ovan anförts få undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte lämna utan bifall den i Kungl. Maj:ts proposition nr 304 föreslagna investeringen för uppförande av en tredje kalkugn vid Kvarntorp och att utskottet måtte föreslå den reducering av nyteckningen, som härav be-
tingas.

Stockholm den 12 juni 1946.

Birger Andersson.

Gustav Hallagård.

Joh. Friggeråker.

S. G. W. Wahlund.

Justus Lindgren.